

СЪЮЗ НА ИНВАЛИДИТЕ В БЪЛГАРИЯ
ЧЛЕН НА "EUROPEAN DISABILITY FORUM"

**Национален център за обучение, квалификация,
информация и консултации на инвалиди**

година XXVI
февруари 2016 год.

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

На заседание на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания към Министерски съвет на 09.02.2016 г. членовете - представители на национално представителните организации на и за хора с увреждания, включително и на СИБ огласиха и връчиха на председателстващия заседанието зам.-министър на труда и социалната политика г-н Лазар Лазаров **Протестна декларация по повод внесените за обсъждане в Съвета "Основни насоки за усъвършенстване на експертизата на работоспособността"**. Поради актуалността на проблема публикуваме съдържанието на Декларацията:

До г-н Ивайло Калфин
Заместник-министър председател на Министерски съвет
Министър на труда и социалната политика
Председател на Националния съвет за интеграция на
хората с увреждания към Министерски съвет

ПРОТЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ

Уважаеми г-н Калфин,

Национално представителните организации на и за хора с увреждания, членове на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания, категорично протестираме срещу налагащата се практика да бъдем изолирани от сложния процес на бъдещи промени в секторните политики за хората с увреждания. Това поведение на правителството е в дълбоко противоречие с духа и нормата на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, ратифицирана от Република България. В преамбюла на този документ буква „о“, е записано: "Държавите – страни по настоящата конвенция считат, че на хората с увреждания трябва да бъде дадена възможност за активно участие в процеса на вземане на решения относно политиките и програмите, включително тези които пряко ги засягат."

По данни на Европейската комисия и Европейския форум на хората с увреждания 80 милиона граждани на ЕС са с различен вид и степен на увреждане. Те представляват 15% от населението на общността. Време е правителството да спре спекулациите в публичното пространство, че хората с увреждания в нашата страна са необичайно много. По данни на НОИ към 30.09.2015г. картината в цифри е:

* Брой на пенсионерите с водещи лични пенсии за инвалидност:

Инвалидност поради общо заболяване – 450 836

* Пенсии несвързани с трудова дейност:

Военна инвалидност - 2 787

Социални пенсии за инвалидност получавана като водеща – 48 427

Социални пенсии за инвалидност изплащани към друг вид пенсия: 445 481 (тази добавка представлява 25% от социално инвалидната пенсия и е в размер на 27-30лв. След отпадането от 1.01.2015г. на второто изречение от чл.101, ал.3а от КСО, през следващите три години всички лица със срочен ТЕЛК ще загубят това право, а те са 65-70% от всички хора с увреждания включени в системата на НОИ).

*** Пенсии фонд трудова злополука и професионална болест: 9 333**

Правителството трябва да набере кураж и да изрече на глас "голата истина" - „Въпреки дълбоката криза в системата на здравеопазването и лошият стандарт на живот учудващо е, че броят на хората с увреждания в България е под средните нива за Европейските държави”.

С предложените "Основни насоки за усъвършенстване на експертизата на работоспособността", се прави поредният опит за административно регулиране на броя на хората с увреждания, в зависимост от финансовите възможности на НОИ. Предложеният материал за обсъждане на заседанието на 9.02.2016г. на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания, изготвен без наши представители, предизвиква повече въпроси отколкото предлага верни решения. Неговата висока абстрактност и непълнота не ни позволява да се ориентираме в конкретиката на бъдещите политики. Голямото бързане, буди основателна тревога, че се цели само отнемане на права, а не комплексното решаване на проблема за социалното включване на хората с увреждания.

С оглед големия обем на налагащата се дискусия нашето мнение е, че поставените срокове са крайно нереалистични и ще доведат до поредното влошаване качеството на живот на хората с увреждания. Не е възможно до 30 юни 2016г. да бъде разработена съществена промяна на значим обем нормативни актове и през следващата година да стартира нов тип политика в тази сфера.

Ние считаме, че „Основните насоки за усъвършенстване на експертизата на работоспособността" трябва да дадат отговор на още много принципи въпроси, които впоследствие трябва да бъдат трансформирани в правни норми:

1. Как ще бъде извършвана медицинската експертиза за определяне на вида и степента на увреждането и по какъв начин ще се ограничат корупционните практики.

2. Отдавна категорично сме заявили, че органа за експертиза на работоспособността не трябва да бъде към НОИ, поради явно наличие на конфликт на интереси, водещ до накърняване на основни човешки права. Според нас комисията към НОИ, трябва да се произнася единствено и само за правото на получаване на пенсия.

3. Трябва да се изясни последващата роля на:

- Агенцията за социално подпомагане- процедурата по предоставяне на интеграционни добавки, медицински изделия и помощно технически средства, средства за медицинска и социална рехабилитация, парични помощи и др.

- Агенцията по заетостта - тя трябва да:

* извършва специална анкета за оценка на остатъчната работоспособност на лицето с увреждане с цел намиране на работа,

* организира процеса на квалификация и преквалификация,

* да разполага с база данни на работодателите и да осъществи контакт с тях, да

определи подходящите работни места за хора с увреждания, да съдейства за промяна на негативните нагласи към тях, да осигури средства за адаптиране на работното място, да предостави на работодателите информацията за облекченията, които ще ползват при назначаване на лица нуждаещи се от подкрепа и др.

- Агенцията за хората с увреждания – да продължи подкрепата за специализираните предприятия за хора с увреждания и да финансира проекти за достъпно работно място, започване на самостоятелен бизнес и др.

4. Трябва да бъдат ясно определени понятията „временна” и „трайна” неработоспособност, необходими за дейността на НОИ и категорията „работоспособност на човек с увреждане”, върху която може да се въздейства чрез серия от мерки, необходима за Агенцията по заетостта.

5. Как е възможно комисията за експертиза на работоспособността само по документи да извърши правилна оценка на остатъчната функционалност на лицето с увреждане без личен контакт с него? Никой не може да отрече, че работоспособността е изключително индивидуална характеристика на личността и тя може да се променя в зависимост от различни фактори. Нейната оценка изисква комплексен подход, продължително наблюдение, тестване, експериментиране, мотивиране и многообразие от подкрепящи политики за хората с увреждания.

6. От посочения набор от документи, които трябва да бъдат представени пред Комисията за експертиза на работоспособността оставаме с впечатление, че основният стремеж на предложената концепция е да бъдат отнемани права на вече работещи хора с придобити увреждания, което считаме за силно демотивиращо. Няма отговор и въпросите:

- Каква ще бъде оценката на Комисията по експертиза на работоспособността за лица с увреждания без трудов стаж.

- Ще получава ли пенсия за инвалидност лице, което не може да изпълнява заеманата от него длъжност, но е пренасочено в същото предприятие на по ниско квалифицирана работа с по малко възнаграждение.

- Ще получава ли пенсия лице, което напусне работа вследствие невъзможност да изпълнява служебните си задължения, поради придобитата инвалидност.

- Ще бъде ли отнета пенсията за инвалидност на лице, което е положило усилие да си намери работа след получаването на увреждането.

- Как ще се оценява вида и степента на увреждане и експертизата на работоспособността на специфичната група - военноинвалидите.

- Как ще бъде направена оценката на децата след навършване на 16 год. , когато имат право на работа, а по българското законодателство тяхното пълнолетие започва на 18 год.

- Как ще бъде реализирана „Дългосрочната стратегия за заетост на хората с увреждания 2011- 2020г.” приета от правителството.

- Организирана квалификацията и преквалификацията на хората с увреждания, при липсата на ефективно функционираща система от специализирани учебни заведения.

- Решен проблема за достъпността на архитектурната и транспортна среда, който е в пряка връзка с условията за трудова реализация.

- Осигурена мотивацията на хората с увреждания да търсят работа, след като

съществува възможността да им бъде отнета пенсията и практически доходите им няма да нараснат.

Предложеният за обсъждане документ на заседанието на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания, поражда още много въпроси. Те трябва да получат отговори чрез задълбочен диалог между Правителството и Национално представителните организации на и за хора с увреждания.

Ние Национално представителните организации на и за хора с увреждания, използваме случая да изразим становище и по другите въпроси поставени за разглеждане в заседанието на Националният съвет за интеграция на хората с увреждания:

* Нашето становище по предложените от Министерството на здравеопазването промени в Закона за здравето е: **В състава на предвидените органи, не са включени представители на хората с увреждания. Ние считаме, че това е задължително и произтича от "Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания". В Националния съвет по оценка на уврежданията и работоспособността към Министерски съвет по чл. 102 от проекта за промени в Закона за здравето, трябва да бъдат включени представители на Национално представителните организации на и за хора с увреждания. Предложението ни кореспондира със чл. 86а от Закона за здравето, който регламентира че в Обществения съвет по правата на пациента към Министъра на здравеопазването са включени представители от Национално представителните организации на и за хора с увреждания.**

Уважаеми г-н Калфин,

Ние легитимните представители на гражданите с различен вид и степен на увреждане, признати за социален партньор на държавата категорично считаме, че за пореден път се прави опит да се решават на парче тежките проблеми на тази социална група. Заявяваме, че подобен подход няма да доведе до пълноценната интеграция на хората в неравностойно положение в обществото и превръщането им в значим национален, обществен капитал допринасящ за личностното си развитие и това на България. Обсъжданите „Основни насоки за усъвършенстване на експертизата на работоспособността” са с много тесен хоризонт и неясни цели. Прилагането им в този вид ще предизвика силно социално напрежение и ще ни принуди, да използваме всички разрешени от закона форми на протест. Ние сме убедени, че само **комплексния подход и активен диалог** с Национално представителните организации на и за хора с увреждания, може да осигури верните решения. Декларираме, че организациите ни са за дълбоки промени във всички аспекти на политиката за хората с увреждания и сме готови да предлагаме решения в интерес на тях и обществото.

С цел намиране на полезните решения, трябва спешно да бъде създадена работна група, в която да бъдат включени наши представители. Тя трябва да има за задача да формулира основните принципи на промени в Медицинската експертиза и Експертизата на работоспособността съобразени с поставените от нас въпроси.

Национално представителни организации на и за хора с увреждания